

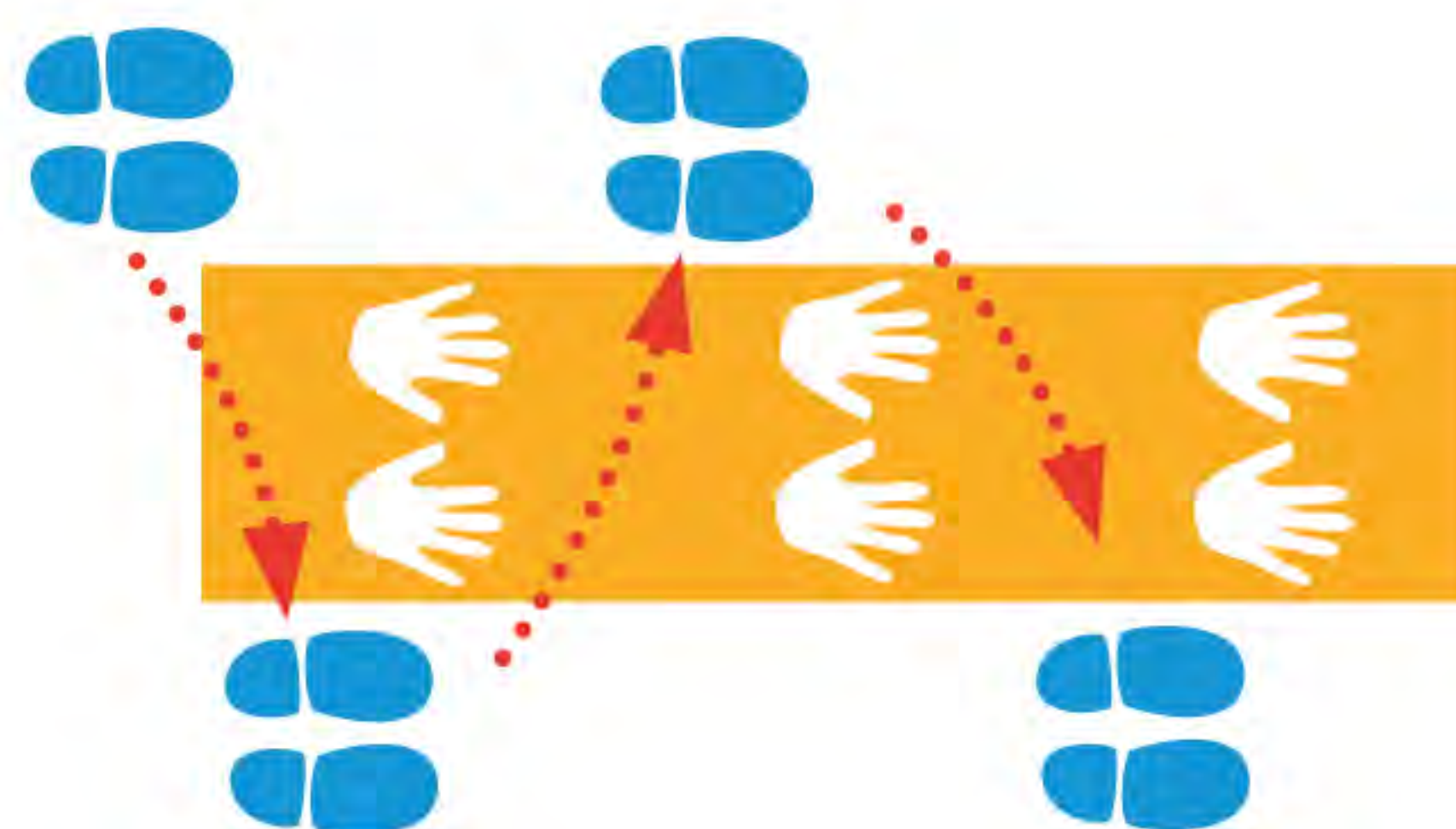
TOUHUKKAAN KOKEILIJAN SKIDIREILI 3-5 V

Touhukkaan kokeilijan Skidireili toimii apuna 3-5-vuotiaiden motoristen taitojen havainnoinnissa ja erityisesti taitojen harjoittelun tukena.

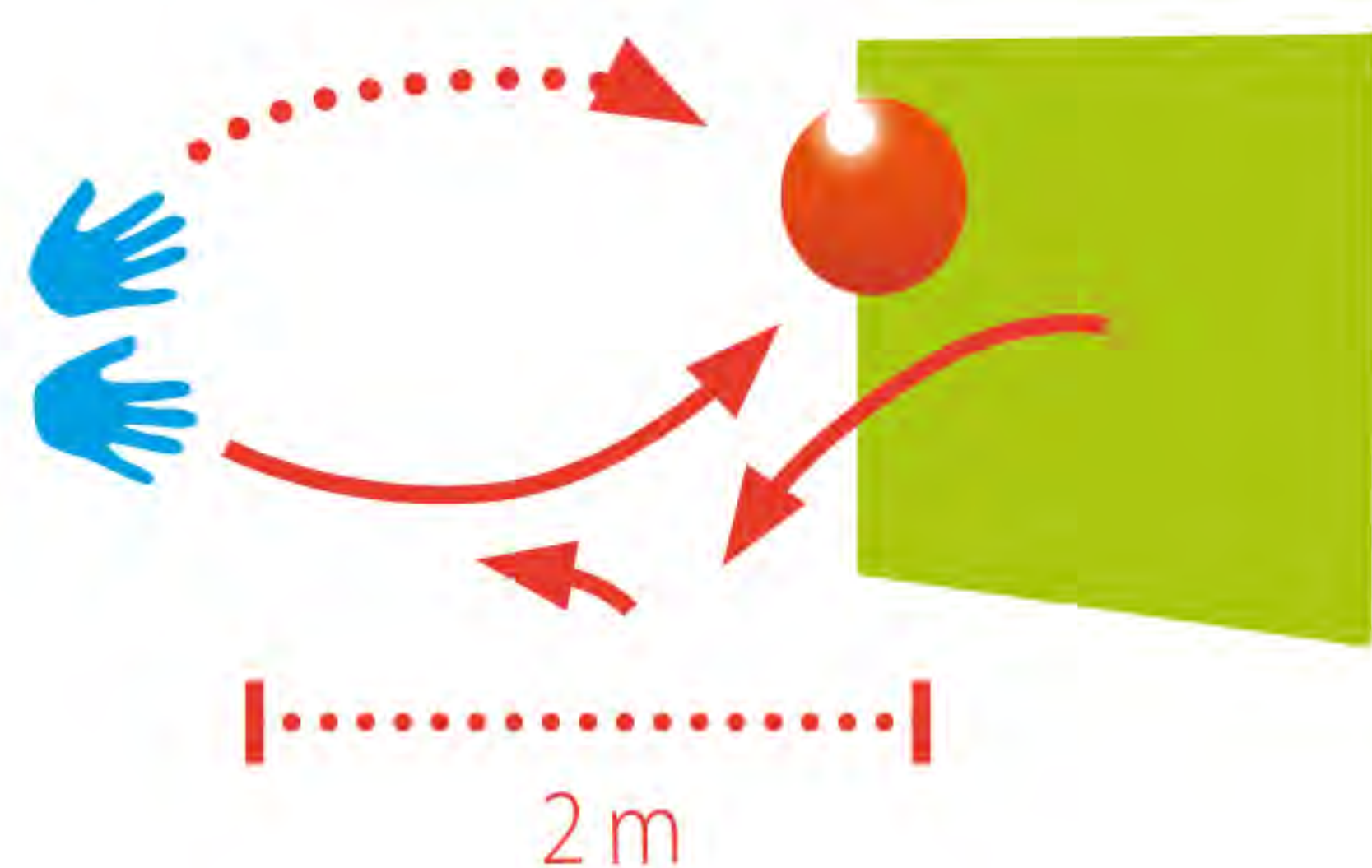
1. Juoksu etu- ja takaperin

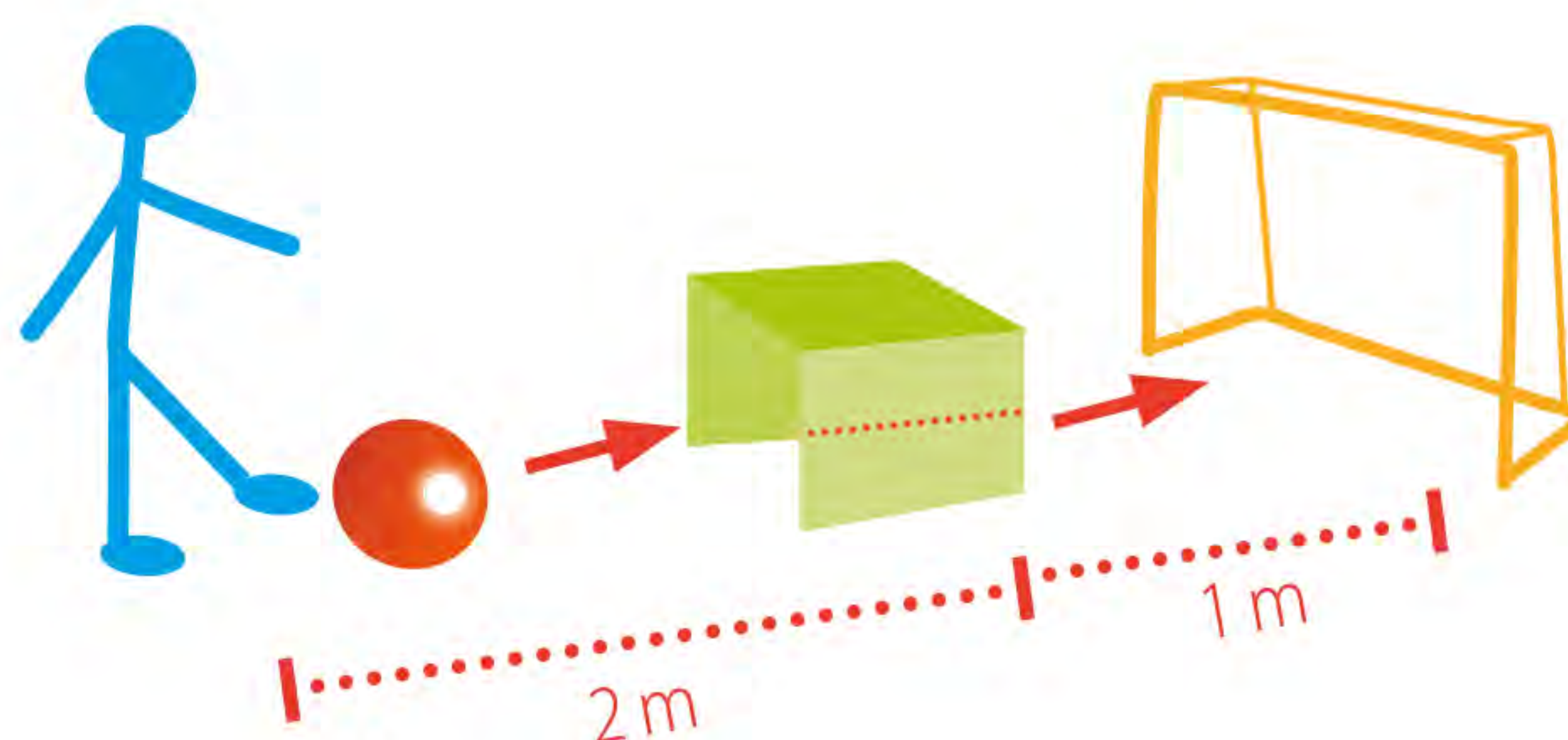
2. Jänöhyppy penkille

3. Ison pallon heitto seinään ja kiinniotto

4. Potku kohteen läpi (3-4 v.).
Potku kohteen läpi maaliin (5 v.).

5. Laukka eteenpäin

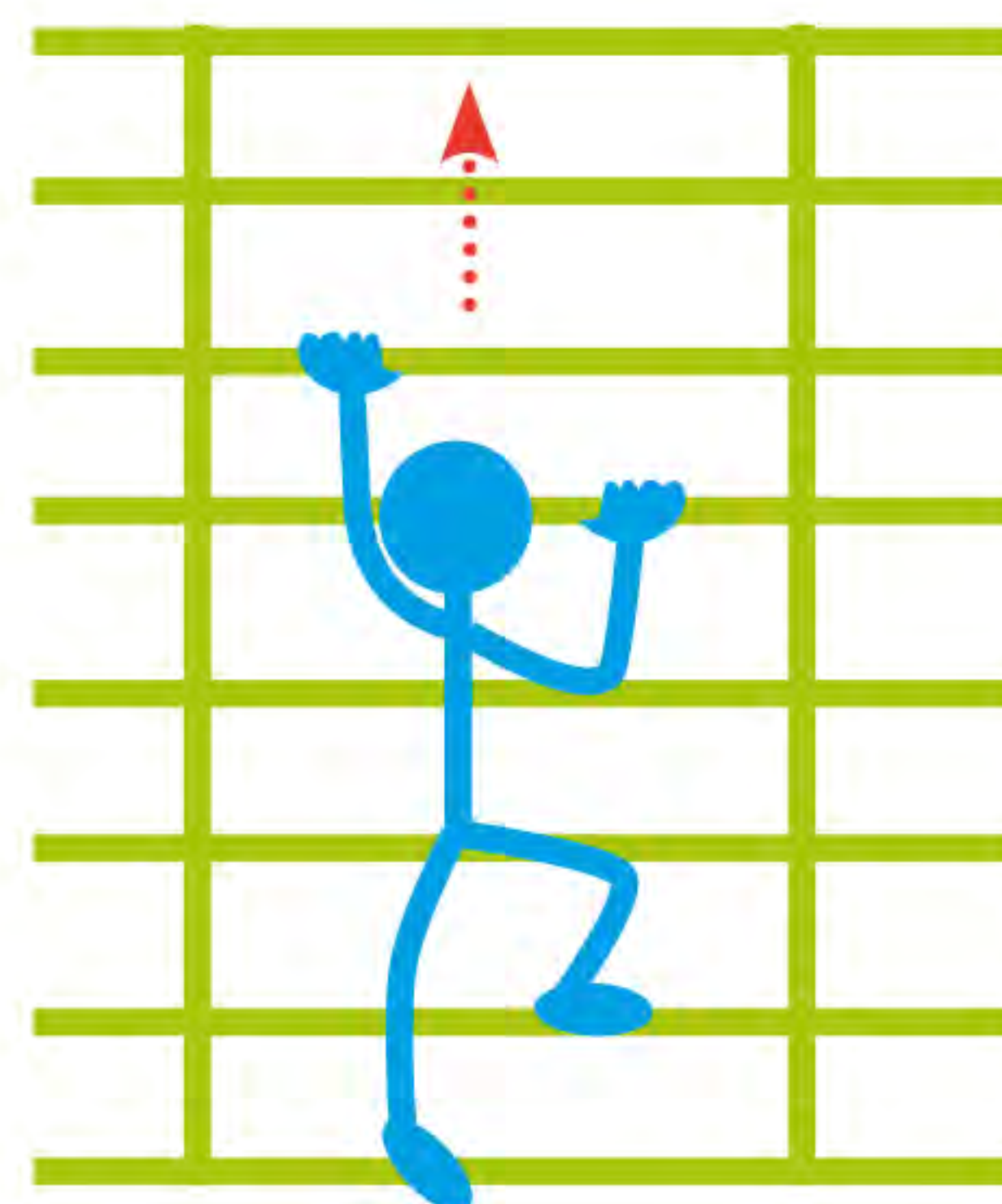
6. Yhden jalan hyppy 3 x o + 3 x v

7. Kuperkeikka

8. Kiipeily puolapuissa / kiipeilytelineessä

9. Rytmiin taputus ja marssi paikallaan

Skidi- ja Skillireilit tehtäväkortteineen
löytyvät osoitteesta skillilataamo.fi

Touhukkaan kokeilijan Skidireilissä havainnoitavat taidot

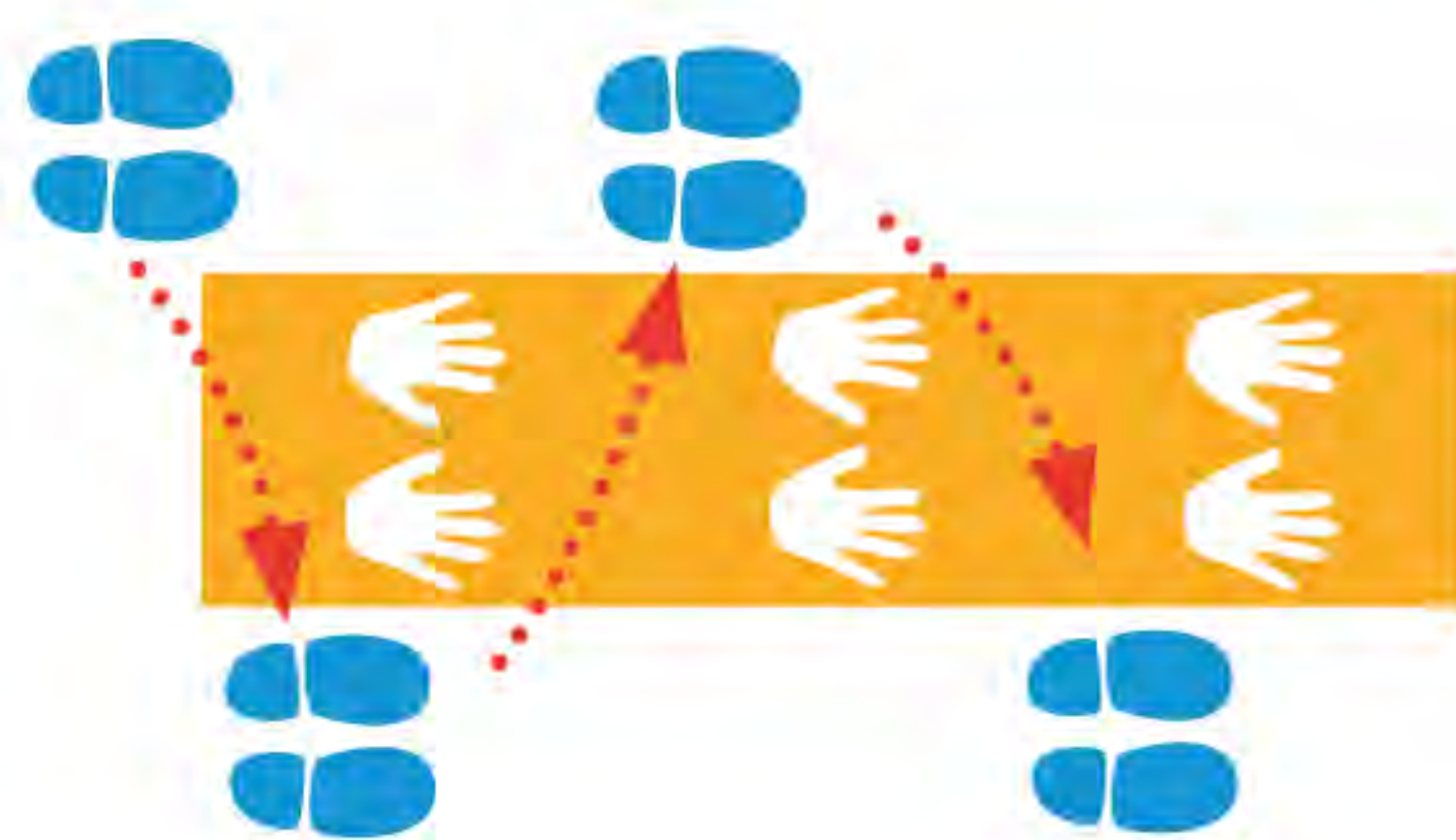
1. Juoksu (Skillikortti 501)

Havainnoidaan juoksua etu- ja takaperin ulkona tai sisällä esim. salissa tai käytävällä.

- Osaako lapsi juosta eri suuntiin ja pitääkö hän juoksemisesta?
- Hahmottaako lapsi itsensä suhteessa tilaan ja toisiin lapsiin?
 - **Tutustumisvaiheessa** polvet ovat jäykät ja juoksu on töksähtelevää. Lapsi saattaa törmäillä juostessaan eli hän ei hahmota ympäristöään eikä osaa väistää.
 - **Harjoitteluvaiheessa** mukaan on tullut jo pieni lentovaihe ja polvet joustavat. Lapsi pystyy jo hieman havainnoimaan ympäristöä ja esimerkiksi osaa väistää paikallaan olevia esteitä, kuten huonekaluja tai ulkona kiviä.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi pystyy jo jakamaan huomiotaan, keskittymään ympäristöön ja osaa väistää liikkuvaa ympäristöä, kuten muita lapsia. Lisäksi lapsi osaa juosta erilaisilla alustoilla, eri ympäristöissä, eri suuntiin, eri nopeuksilla. Lapsi pystyy myös yhdistämään taitoon muita taitoja, kuten hyppy tai lyönti.

2. Jänöhyppy (Skillikortti 562)

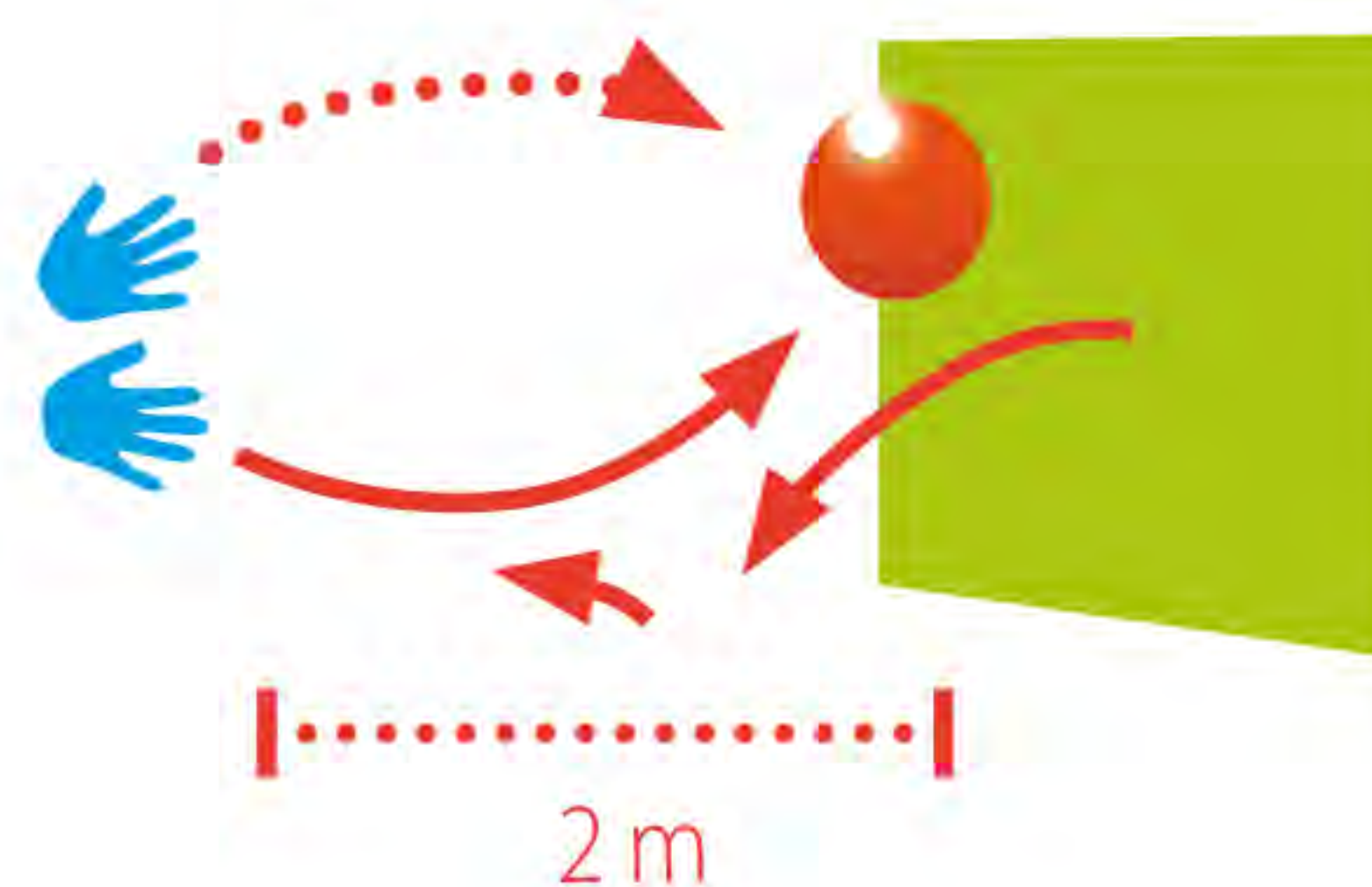

Havainnoidaan jumppapenkin avulla lasten jänöhyppyä eli käsien varassa tasahyppyä penkin yli.

- Osaako lapsi käyttää kehonsa eri puolia, ylittykö kehon keskiviiva, onko liike rytminen, osaako lapsi ponnistaa tasajalkaa ja onko lapsen ylävartalossa voimaa?

- **Tutustumisvaiheessa** lapsi usein astuu vuorotahtisesti penkin yli tai hyppy on ikään kuin loikka sivulle. Lapsi ei juurikaan laita painoa käsille hypyn aikana.
- **Harjoitteluvaiheessa** lapsi yrittää jo ponnistaa penkin yli. Osa hypyistä saattaa olla jo tasatahtisia, mutta suurin osa on vuorotahtisia. Hyppy saattaa olla epäsymmetrinen eli onnistuu toiselle puolelle paremmin. Lapsi pysähtelee suoritusten välillä.
- **Hallintavaiheessa** lapsi hyppii rytmikkäästi ja tasatahtisesti penkin yli. Lapsi uskalttaa laittaa selvästi painoa käsilleen.

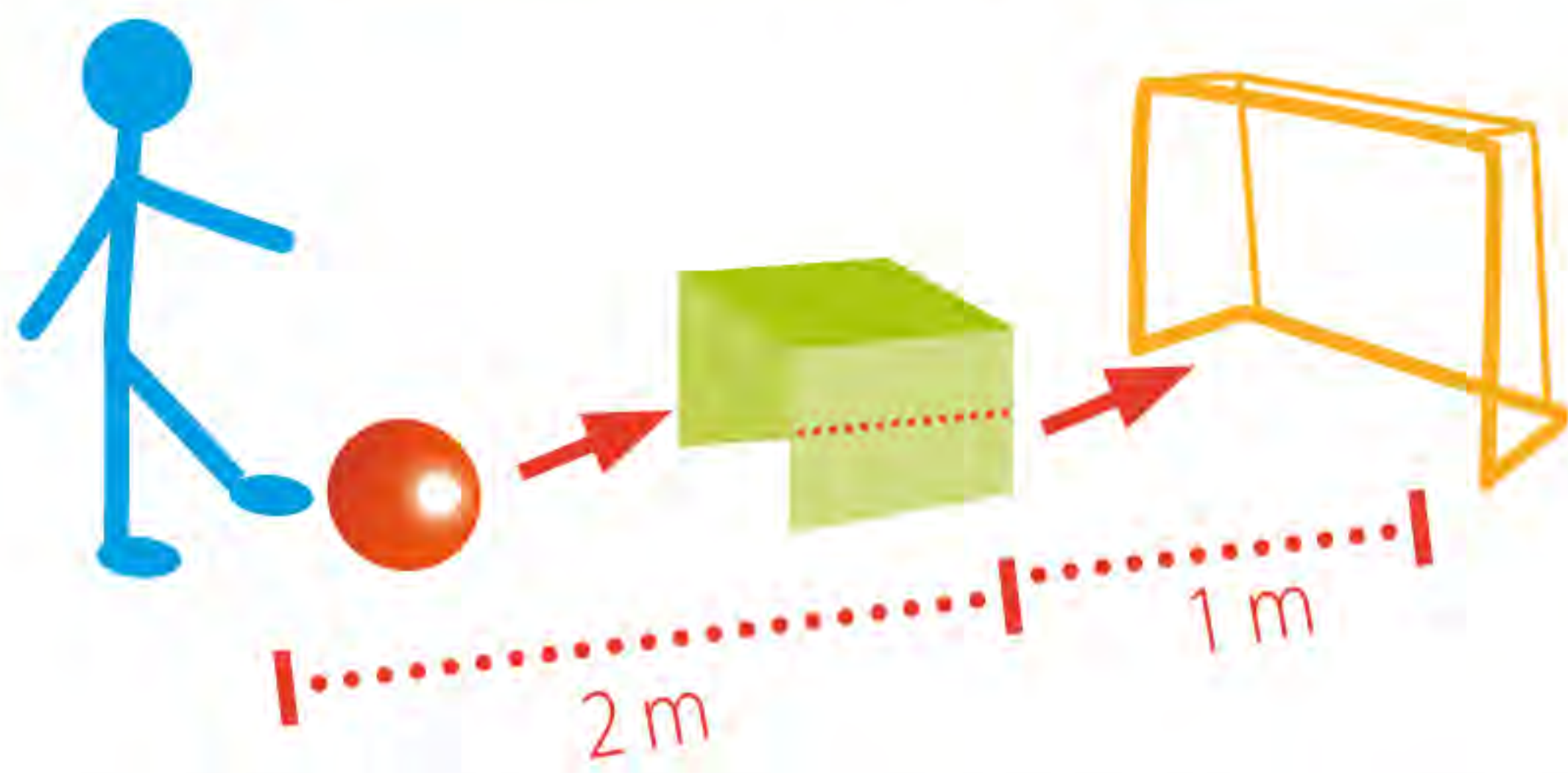
3. Heitto ja kiinniotto (Skillikortit 509, 511 ja 513)

Havainnoidaan pallon heittoa lapsen taitotason mukaan ala- tai yläkautta seinään ja kiinniottoa. Lapsi heittää ison pehmeän pallon kahden metrin päästä seinään ja ottaa pompun kautta kiinni.

- Osaako lapsi säädellä voimaansa, onko ajoitus oikea ja toimiiko silmä-käsi -koordinaatio?
 - **Tutustumisvaiheessa** pallo lähtee mihin tahansa ja kiinniotto on erittäin satunnaista eli lapsi ei osaa säädellä voimiaan eikä hänen kehonsa toimi saamansa aistitiedon mukaan.
 - **Harjoitteluvaiheessa** suunta alkaa olla oikea, mutta voimansäätelyä ei vielä ole. Kiinniotto on satunnaista.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa suunnata heiton haluamaansa kohteeseen, käyttää voimaa oikean määrän ja saa pallon pääsääntöisesti kiinni. Tässä vaiheessa lapsi osaa myös yhdistää taitojaan ja esimerkiksi pallopelien pelaaminen onnistuu.

4. Potku (Skillikortti 514)

3-4-vuotiaiden potkua havainnoidaan lapsen potkaistessa pallon esim. laatikkotunnelin läpi. 5-vuotias suorittaa saman tehtävän, mutta yrittää saada potkaistua pallon tunnelin läpi maaliin.

- Onnistuuko voimansäätely, onko lapsella riittävä tasapaino ja osaako hän käyttää aistitietoa hyväksi toiminnassaan?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsen tasapaino on heikko ja potkaiseva jalka ei juuri nouse maasta. Lapsi saattaa kaatua potkaistessaan. Pallo ei juuri liikahtaa tai lähtee mihin sattuu.
 - **Harjoitteluvaiheessa** potkun voimansäätely on hankalaa. Potku tapahtuu vielä paikaltaan ja vierivän pallon potkaisu on haastavaa. Vartalon kierto puuttuu, kädet tasapainottavat liikettä.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa käyttää voimaa oikein ja suunnata potkun kohteeseen. Koko vartalo on mukana liikkeessä. Lapsi pystyy keskittymään potkun lisäksi myös ympäristöön ja näin erilaisten pallopelien pelaaminen mahdollistuu.

5. Laukka (Skillikortti kortti 539)

Havainnoidaan laukkaa etuperin ulkona tai sisällä esim. salissa tai käytävässä.

- Osaako lapsi laukata rytmikkäästi vartalo eteenpäin suunnattuna ja hallitseeko hän kehonsa?
- Onnistuuko laukka molemmilla jaloilla?
 - **Tutustumisvaiheessa** edellä kulkeva jalka vaihtuu usein ja liikkeeseen tulee välihyppyjä. Kädet tasapainottavat liikettä sivulla.
 - **Harjoitteluvaiheessa** napa kääntyy usein sivulle ja takana oleva jalka ohittaa etummaisen jalan. Liikkeen rytmi vaihtelee huomattavasti. Kädet ovat vielä usein sivulla tasapainottamassa liikettä.
 - **Hallintavaiheessa** liike vie selkeästi eteenpäin, on rytmikäs ja rintamasuunta osoittaa kulkusuuntaan. Takimmainen jalka pysyy etummaisen jalan takana. Jalat käyvät lähellä toisiaan.

6. Yhden jalan hyppy (Skillikortti 504)

Havainnoidaan yhdellä jalalla hyppimistä esim. paikkamerkin päällä tai vanteen sisällä. Pyydetään lasta hyppäämään ainakin 3 kertaa per jalka.

- Onko lapsella riittävä tasapaino, jaksako lapsi hypätä, onko hyppy rytmisen ja kuinka hän hallitsee kehonsa?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsi saattaa hypähtää yhden kerran yhdellä jalalla. Hyppy on matala ja lapsen on hankala pitää tasapaino. Vartalo heiluu hypyn mukana ja kädet tasapainottavat liikettä.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi hakee tasapainoa pitäen taukoja hyppyjen välissä. Lapsen vartalo heiluu hypyn mukana ja kädet tasapainottavat liikettä.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa hypätä yhdellä jalalla yhtäjaksoisesti ja rytmikkäästi. Hypätessä lapsen vartalo pysyy hallittuna, ilmassa oleva jalka pysyy tukematta koukussa ja hyppy irtaana maasta. Hyppy onnistuu molemmilla jaloilla.

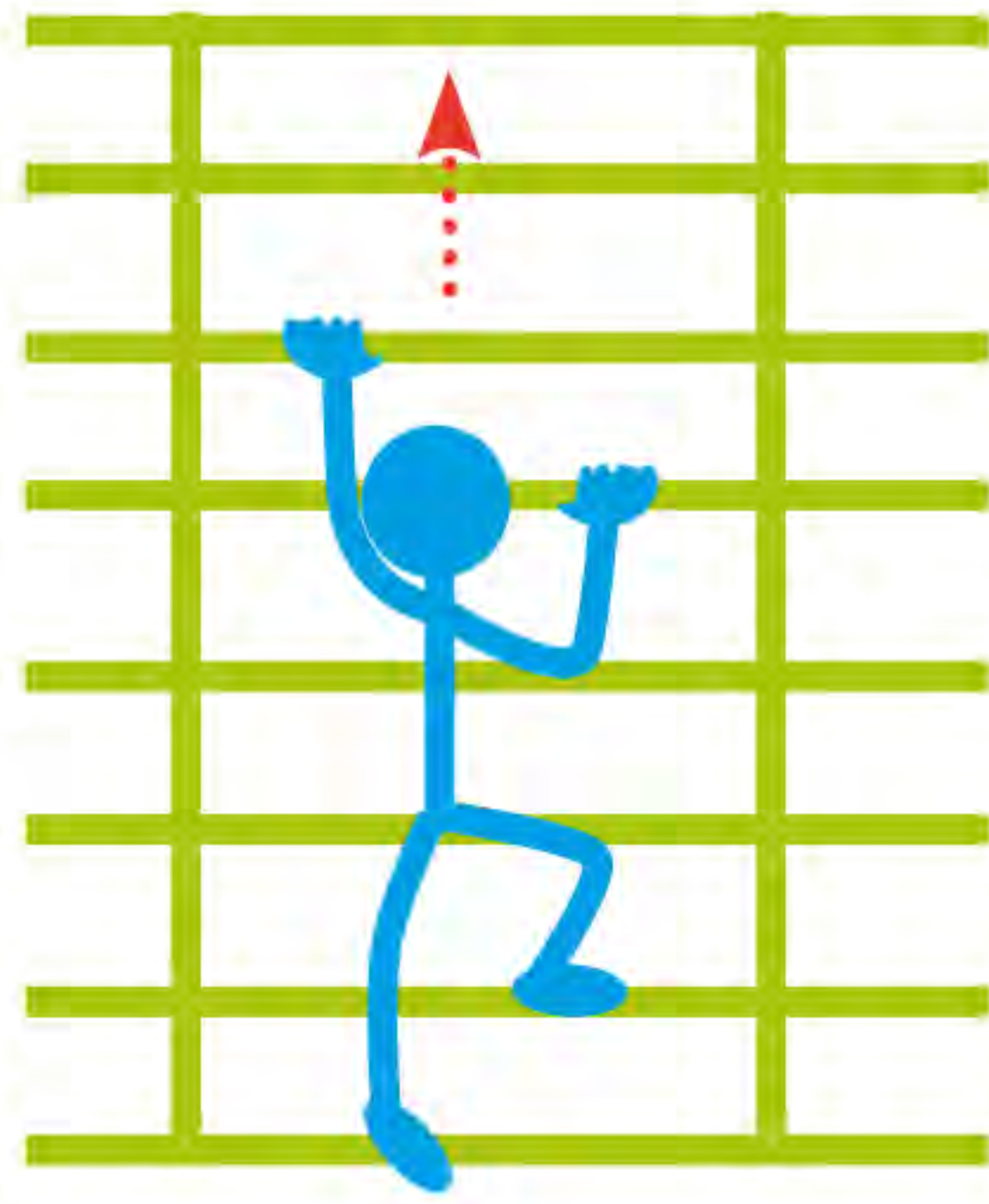
7. Kuperkeikka (Skillikortti 542)

Havainnoidaan, kuinka lapsi tekee kuperkeikan patjalla.

- Onko lapsella riittävästi kehonhallintaa pitää keho kippuralla koko liikkeen ajan, onko liikkeessä voimaa ja onko lapsella riittävä tasapaino?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsi kokeilee miltä tuntuu olla pää alaspäin, esim. kurkkien maailmaa jalkojensa välistä tai ollen aikuisen sylissä ylösalaisin.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi saattaa laittaa koko kyynärvarren maahan ja tekee kuperkeikan suoralla selällä. Alastulossa keho aukeaa ja lapsi jää makaamaan selälleen. Kuperkeikka tuntuu lapselta haastavalta ja hän saattaa jopa jännittää tätä.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa tehdä kuperkeikan pyöreällä selällä tasaisella alustalla pehmeästi. Lapsi käyttää kehon molempia puolia yhtä vahvasti. Kuperkeikka päättyy istuma-asentoon tai seisomaan.

8. Kiipeily (Skillikortti 573)

Havainnoidaan kiipeilyä sisällä puolapuilla tai ulkona kiipeilytelineessä.

- Uskaltaako lapsi kiivetä ja onko liike vuorotahtinen?
 - **Tutustumisvaiheessa** lapsi konttaa maassa ja kiipeilee esim. sohvalle tai portaita ylös.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi kiipeää esim. puolapuita ylös, mutta vuorotahtisuus puuttuu. Lapsi kiipeää usein kehon vahvempi puoli edellä askelma kerrallaan. Tässä vaiheessa aikuisen tulee tukea vieressä ja opastaa erityisesti alaspäin laskeutumista.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa kiivetä ketterästi ylös ja tulla alaspäin vuorotahtisesti. Vartalo pysyy lähellä kiipeilyn kohdetta ja sormien ote on ns. apinaote eli peukalo tulee muita sormia vastaan.

9. Rytmiiin taputus (Skillikortti 536)

Havainnoidaan rytmiin taputusta lapsen liikkuesssa itse tuottamansa rytmin mukaisesti.

- Osaako lapsi taputtaa ja liikuttaa kehoaan tuottamassaan rytmissä?
- Onnistuuko lapselta kognitiivisen taidon yhdistäminen liikkeeseen, kuten näkemiensä asioiden luetteleminen samalla, kun hyppii?
- Hallitseeko lapsi kehon eri puolten yhteistoiminnan.
 - **Tutustumisvaiheessa** harjoitellaan ensin taputtamaan. Lapsi ei osaa kuunnella rytmiä, vaan taputtaa omaan tahtiinsa. Taputus on aluksi erittäin kokonaisvaltaista.
 - **Harjoitteluvaiheessa** lapsi osaa taputtaa annettuun rytmiin. Tämän jälkeen taputukseen lisätään jalkojen liike eli paikallaan marssiminen taputuksen tahtiin. Lapsi tuottaa itse rytmin, minkä mukaan liikkuu.
 - **Hallintavaiheessa** lapsi osaa taputtaa ulkopuolelta annettuun rytmiin ja liikkua samaan tahtiin.

Tarina: Purjehdusmatka Inno-norsun kanssa

Touhukkaan kokeilijan Skidireilin tarina on Purjehdusmatka Inno-norsun kanssa. Tarinan lisäksi lapsia voi innostaa seikkailuun katselemalla kuvia purjeveneistä ja tehdä kartalle unelmien purjehdusreittiä. Lisäksi tunnelmaa voidaan nostattaa laulamalla aiheeseen sopivia lauluja.

Osa 1: Kehonhahmotus ja hienomotoriikka

Inno-norsu on ostanut purjeveneeseen ja hän haluaa viedä meidät kaikki merille. Mihinköhän kaikkialle me purjehdimmekaan? Ovatko kaikki seikkailijat valmiina? Tehdään vahvuuslaskenta samalla marssien: 1, 2, 3...! (Lasketaan lasten lukumäärä yhdessä ääneen laskien).

Sitten tarkistetaan miehistön kunto:

*“Hiio hoi miehistö,
mikäs se tämä kehonosa on?”*

(Pyydetään lapsia vuorotellen nimeämään aikuisen osoittama kehonosa.)

Purjehtiessa vieraille maille tarvitaan monenlaisia taitoja. Voisin opettaa teille vielä Ristiin rastiin maan tervehdysten. Saatko toisen käden korvaan ja toisen ristikkäiseen polveen? Entäpä toisinpäin? Muistakaa tämä, jos rantaudumme Ristiin rastiin maahan. Ennen lähtöä meidän pitää vaihtaa purjehdukselle sopivat vaatteet.

Osa 2: Motoriset perustaidot ja havaintomotoriikka

1. Juoksu: Inno-norsun laiva odottaakin jo tuolla rannassa. Juostaan kilpaa! Iik, varo rantaan vyöryviä aaltoja. Juostaan edestakaisin aaltojen mukaan. Onpa tämä merivesi lämmintä!

2. Jänöhyppy: Inno-norsu on pyytännyt mukaan kaikki ystävänsä. Mennään laivaan yhdessä noiden jänisten kanssa. Siitä vaan kädet lankulle ja puolelta toiselle pomppien laivaan!

3. Heitto ja kiinniotto: Inno-norsu on keksinyt laivalle monenmoista touhua. Mennään kokeilemaan tuota

pallopetiä, missä heitetään pallo laivan purjeeseen ja yritetään saada se pompun kautta kiinni. Mitäköhän pitää ottaa huomioon, että tämä onnistuu? Mitä tapahtuu, jos heität niin kovaa kuin pystyt? Entä, jos pidät silmäsi kiinni?

4. Potku: Oi voi, kookospähkinät ovat kierineet varastosta laivan kannelle. Inno tarvitsee apua, saadakseen ne takaisin varastoon. Saatko potkaistua kookospähkinän takaisin tuonne varastokaappiin niin, että se kierii tuon tunnelin läpi?

5. Laukka eteenpäin: Oih, katsokaa miten hienoja merihevosia tuolla meressä laukkaa. Mennään niiden kanssa laukkaamaan ja katselemaan miltä meren pohjassa näyttää! Mitä kaikkea täällä onkaan? Mitä värejä täältä löytyy?

6. Yhden jalan hyppy: Pysähdytään tähän. Kuulin merenneidoilta, että heidän lempileikkinsä on yrittää hyppiä simpukoiden päällä yhdellä jalalla. Kokeillaan onnistummeko hyppäämään kolme kertaa molemmilla jaloilla, sillä nämä simpukat ovat kyllä melko liukkaita. 1, 2, 3! Ja toinen jalka: 1, 2, 3!

7. Kuperkeikka: Katsokaa noita pieniä värikkäitä kaloja, kuinka ne kieppuvat vedessä ympäri ja ympäri. Kokeillaan mekin! Näyttäisiköhän kuperkeikka samalta? Onko tämä pelottavaa vai hauskaa?

8. Kiipeily puolapuissa/kiipeilytelineessä: Hei, tuolla näkyvät jo Innon laivan köysitikkaat, kiivetään niitä pitkin takaisin laivaan!

9. Rytmiiin taputus ja marssi: Laiva saapuukin jo satamaan. Kiitetään Inno-norsua mukavasta merimat-kasta. Nyt marssitaan samaan tahtiin kotiin asti:

“Inno-norsu taputtaa taa-taa-taa, samalla kun tömistää töö-töö-töö...”

Inno-norsun tsekkilista

Touhukkaan kokeilijan motoristen taitojen havainnointiin ja seurantaan (3–5-vuotiaat)

Nimi	Pvm	Havainnoija
------	-----	-------------

Havainto- ja hienomotoriset taidot	Tutustuu	Harjoittelee	Hallitsee
Lapsi osaa nimetä osoitetun kehonosan (ikätasonsa mukaisesti).			
Lapsi ylittää keskilinjaan.			
Lapsi osaa yhdistää kognitiivisen taidon ja liikkeen, kuten luettelee liikkueessaan näkemiään asioita.			
Lapsi osaa riisua ja pukea paidan, housut ja sukat.			
Lapsi osaa napittaa ja sulkea vetoketjun.			
Lapsen kätsiys on vakiintunut tehtävätasolla.			
Lapsi osaa pujotella helmiä nauhaan.			
Lapsi osaa piirtää mallista ristin ja ympyrän.			
Lapsi osaa leikata suoraa viivaa pitkin.			
Lapsi tekee 10–20 palan palapelejä.			
Lapsi syö melko siististi haarukalla.			
Lapsi osaa väistää tilassa paikallaan olevia esineitä.			
Lapsi osaa väistää liikkeessä olevia ihmisiä.			

Skidireilin havainnoitavat motoriset perustaidot (sulkeissa Skidireilistä löytyvä numerointi)	Tutustuu	Harjoittelee	Hallitsee
Juoksu etuperin (1)			
Juoksu takaperin (1)			
Jänöhyppy (2)			
Kahden käden heitto alakautta (3)			
Kahden käden heitto yläkautta (3)			
Kiinniötto (3)			
Potku kohteen läpi (3–4 v) (4)			
Potku kohteen läpi maaliin (5 v) (4)			
Laukka eteenpäin (5)			
Yhden jalan hyppy oikealla jalalla (6)			
Yhden jalan hyppy vasemmalla jalalla (6)			
Kuperkeikka (7)			
Kiipeily (8)			
Itse tuotettuun rytmiin liikkuminen (9)			

Muuta huomioitavaa	Kyllä	Ei
Lapsi jaksaa liikkua, esim. juoksee hippaleikeissä 15 min tai kävelee väsymättä ½ tuntia.		
Lapsen toiminta on huomattavan hidasta.		
Lapsi on usein rauhaton, äreä tms.		

Muita mahdollisia lapsen motoristen taitojen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä

Muita huomioita

Tavoitteet ennen seuraavaa havainnointia:

Seuraavan havainnoinnin ajankohta